

Sâmbătă&Duminică,
23-24 August 2008,
anul 7, nr 3

ziarul festivalului ProEtnica

AGORA

COMUNITĂȚILOR ETNICE

Foto: Alex Aitonean

Contopirea tradițiilor și celebrarea diversității

Mozaic Interetnic
pag. 4

ProEtnica prin ochii tinerilor
pag. 3

„Interetnologia“ la ProEtnica
pag. 16

ASOCIAȚIA
CENTRUL EDUCAȚIONAL INTERETNIC PENTRU TINERET
SIGHIȘOARA - SEGESVAR - SCHÄSSBURG

Editorial

Agora la final de misiune

Spuneam în încheierea editorialului din numărul trecut că munca de jurnalist în general și cea în cadrul redacției Agora în special, pe lângă satisfacțiile pe care ți le oferă, poate fi uneori frustrantă, în sensul că termenele limită ce trebuie respectate te împiedică să participi la toate evenimentele la care ai vrea să fi martor. Afli despre ce și cum s-a întâmplat într-un loc sau altul doar din ceea ce spun sau scriu colegii de redacție, lucru care te face să-ți pară și mai rău că n-ai fost acolo. Dacă totuși reușești performanța de a te împărți în așa fel încât să fi prezent la toate evenimentele, din nou nu te poți bucura pe deplin de ele pentru că trebuie să privești totul prin prisma jurnalistului, să filtrezi bine informațiile, să elimini părerile personale și să redai totul cu cât mai multă obiectivitate. Iar acest lucru este foarte greu atunci când vezi atâtea lucruri frumoase care se întâmplă în cadrul festivalului ProEtnica. Dacă de cele mai multe ori în articolele ce au fost scrise în aceste trei numere ale revistei Agora nu au fost relatate și unele aspecte negative care există oricum și la orice festival de o asemenea amploare, nu înseamnă neapărat că acestea nu s-au întâmplat sau că intenționat s-a trecut cu vederea peste ele, ci poate pentru că cei care scriu la Agora n-au venit să vâneze greșeli sau nesincronizări ale organizatorilor, sau unele comportamente nelalocul lor, mai ales în contextul ProEtnica, sau orice alte neajunsuri. Ei au vrut să redea în primul rând atmosfera de sărbătoare, predominantă în aceste zile, și modul cum obiectivele acestui festival se realizează. În plus, mare parte din membrii redacție din acest an al revistei Agora nu sunt jurnaliști de profesie, lucru ce a dus la unele disfuncționalități de ordin tehnic în organizarea redacției, care însă, din fericire nu s-au răsfrânt decisiv în calitatea revistei. Firește că există loc de mai bine. Iar, cel puțin în ce privește Agora, există chiar foarte mult loc... Însă semnele sunt bune pentru că de la an la an s-a observat o creștere a calității revistei.

O dată cu acest număr trei, Agora Comunităților Etnice în forma ei tipărită își încheie misiunea la ProEtnica 2008. Însă, pentru încă două zile Agora Comunităților Etnice în forma ei de manifestare cultural-artistică își continuă programul bogat și variat la care sunteți invitați să luați parte în număr cât mai mare.

Redacția revistei Agora își ia la revedere de la cititorii săi și vă dă întâlnire preste un an la o nouă ediție a Festivalului InterEtnic de la Sighișoara, ProEtnica.

Adrian Diță

Sumar

Editorial:

Agora la final de misiune
(pag. 2);

ProEtnica în ochii tinerilor
(pag. 3);

Mozaic InterEtnic
(pag. 4 - 5);

Making of... ProEtnica 2008
(pag. 6 și 7);

Vox populi
(pag. 8);

Recomandările zilei
(pag. 9 și 12);

Harta Cetății Sighișoarei
(pag. 10 și 11);

Atmosfera italiană
la Sighișoara
(pag. 13);

Simpozion
(pag. 14);

Tradiția germană în olărit
la ProEtnica
(pag. 15);

„Interetnologia“ la ProEtnica
(pag. 16)

După noi... potolu'!
Rețete culinare
(pag. 17-18);

Benzi desenate: Vlady, un li-
liac neobișnuit...
(pag. 18);

ProEtnica în ochii tineretului

Festivalul ProEtnica nu este doar un festival al adulților, din el fac parte și tineri și copii care participă în număr mare în cadrul manifestării împărtășind din vitalitatea lor și oferindu-i acestuia continuitate peste ani.

Micuții extaziați își plimbă părinții de mână printre tarabele înțesate cu mere glazurate, porumb fiert, gogoși, turtă dulce, acadele, vată pe băț și multe alte astfel de bunătăți, dar și jucării lucrate de mână de diverși artizani, iar micile talente participă efectiv la spectacole prezentând și ei dansuri populare specifice etniilor din care fac parte, ducând mai departe tradițiile învățate și păstrate de-a lungul generațiilor. Pentru cei mici festivalul este un prim prilej de a descoperi noi culturi în ceea ce privește muzica, dansurile, portul național și tradițiile altor etnii. Desigur, merită amintită participarea adolescenților la acest festival, fiind prezenți atât pe scenă, reprezentând cu mândrie etniile din care fac parte, cum ar fi sașii,

romii, maghiarii și alți reprezentanți ai multiculturalității care aleg să pună tinerii în lumină, cât și adolescenții care participă la desfășurarea festivalului ca voluntari sau prin micile job-uri care le aduc experiență și un ban de buzunar. Adolescenții se mai fac observați prezentându-și micile

talente pe străduțele înguste ale Cetății înțesate cu turiști, spre deliciul acestora, bucurându-i cu muzică de chitară, flaut și altele, sau prin arta plastică, expunându-și portretele, picturile, obiectele artizanale și podoabele create de ei înșiși pe care le și scot la vânzare.

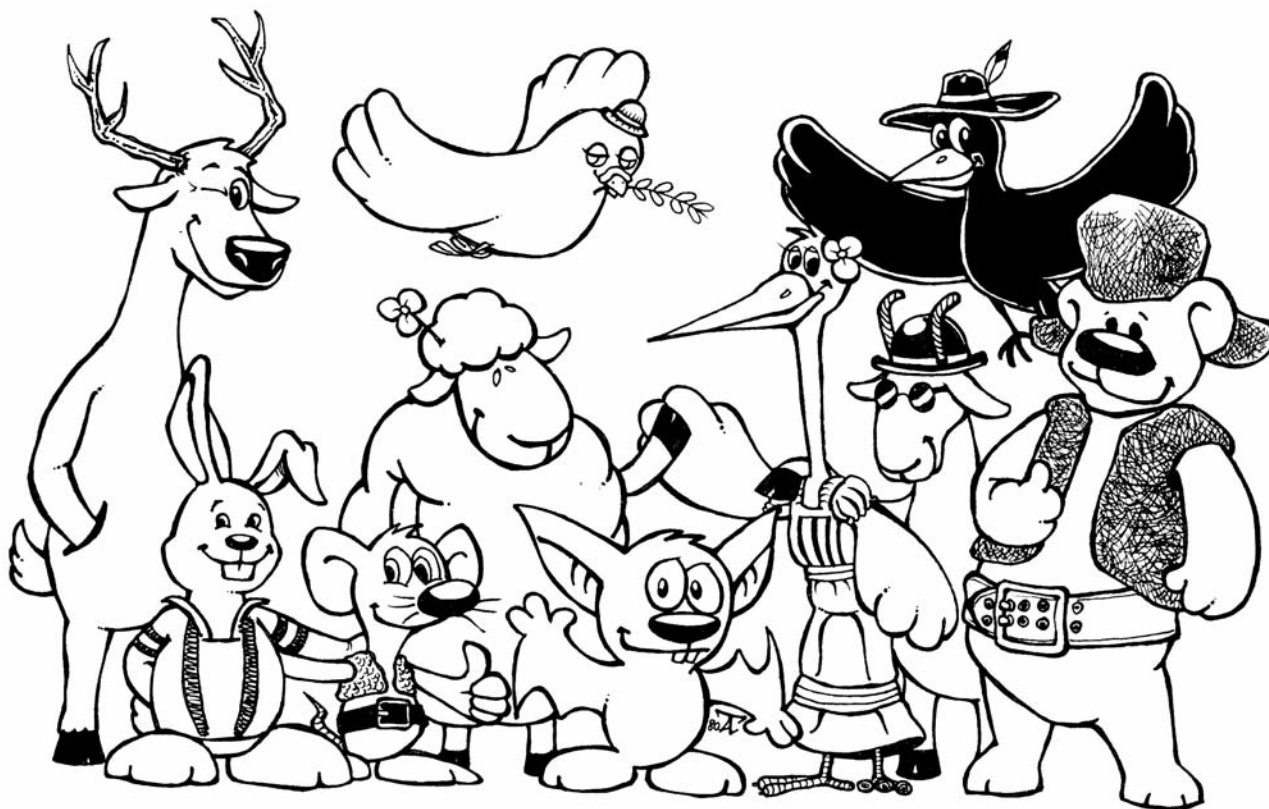
Datorită mediatizării Festivalului ProEtnica, Sighișoara este mândra gazdă a tinerilor veniți nu numai din orașe precum Brașov, Cluj-Napoca, Tg. Mureș, București sau Sibiu dar și de peste hotare, turiști care vin special pentru a participa la multiculturalitatea pe care o oferă festivalul. Prezența masivă a tinerilor care participă ca artiști amatori la acest festival dovedește că dezideratul amintit e pe cale să se realizeze. ProEtnica este prima (sau printre primele) manifestare românească ce promovează ideea europeană a multiculturalității, a unității în diversitate. Tinerii sunt receptivi la nou, deci îmbrățișează ideea, fiecare în felul său. De asemenea, ProEtnica oferă tinerilor șansa de a se distra într-un mod unic la concertele care se desfășoară în fiecare seară în Piața Cetății.

Astfel, se regăsesc în micuța noastră cetate tineri din toată țara, dar de etnii diferite, uniți cu prilejul festivalului ProEtnica, Sighișoara căpătând astfel forma unui imens mozaic intercultural al tinerelor generații, realizând un tablou armonios în care se regăsesc înțelegerea, schimburile de experiență și omogenizarea culturilor prezente pe teritoriul țării noastre.

Alexandra Ciucan

MOZAIC INTERETNIC

DESEN: ALIN IVAN

Comunitatea maghiară salută ProEtnica

Cea mai mare comunitate etnică din România, maghiarii, salută cea de a 8-a ediție a festivalului ProEtnica Sighișoara. An de an la această manifestare s-au prezentat ansambluri de dans maghiar din toate zonele țării: zona Clujului, zona de câmpie a Transilvaniei, de pe Târnave, zona Corundului (dansuri secuiești), zona Nirajului, zona Brașovului...

La actuala ediție s-a prezentat foarte bine ansamblul de dans folcloric Bekecs din Miercurea Nirajului, având în componență majoritatea elevi. Participarea acestor copii minunați a fost propusă de dl. Barabas Attila, directorul Ansamblului Mureșul din Tîrgu Mureș.

La ProEtnica 2008 a mai participat ansamblul de dans studențesc Bokreta din Brașov și este demnă de menționat evoluția bine-cunoscutului ansamblu Kikerics din Sighișoara, coordonat de soții Borbely-Kiss.

Pe lângă ansamblurile de dans care au creat o atmosferă plină de antren și voie bună, la Festivalul InterEtnic de la Sighișoara s-au mai prezentat și meșteșugari din rândul comunității maghiare, cu obiecte de ceramică, tricotațe de in și lână, accesorii din pai. O prezență excelentă a avut-o d-na. Domokos Aniko, cu o expoziția de obiecte secuiești tradiționale lucrate manual.

Acest festival și-a atins scopul în cadrul comunității maghiare prin comunicarea fructuoasă pe care a avut-o cu ceilalți participanți la ProEtnica.

Cehii din România

Cehii (Češi în Limba cehă) sunt o comunitate etnică din România, numărând 3.938 de persoane, conform recensământului din 2002. Majoritatea cehilor din România trăiesc în sud-vestul țării, aproximativ 60% dintre ei trăind în județul Caraș-Severin, unde alcătuiesc 0,7% din populație.

După anul 1989 viața națională a cehilor din România capătă dimensiuni noi. La Nădlac apare Uniunea Democrată a Slovacilor și

Cehilor din România (UDSCR) și se înființează noi societăți culturale. În celelalte localități în care trăiesc cehii sunt înființate organizațiile locale ale UDSCR prin intermediul cărora locuitorii de naționalitate cehă dezvoltă activități culturale. Concomitent, din cauza reducerii activității economice, se înregistrează o scădere a numărului cehilor, cauzată mai ales de plecarea familiilor tinere și a tineretului la muncă în străinătate, mai ales în țara mamă.

Uniunea Democrată a Slovacilor și Cehilor din România (UDSCR) a apărut în 1990 ca forum tutelar al minorității cehe și slovace din România. Chiar dacă pe 31 decembrie 1992, Cehoslovacia s-a divizat, Uniunea a continuat să existe ca atare, având autonomie zonală atât pentru etnia slovacă cât și pentru cea cehă.

A. C. Dovaly

Uniunea polonezilor - cultură și tradiție

Uniunea Polonezilor din România a luat ființă la data de 16 martie 1990 în urma inițiativei unui grup de polonezi din București. Uniunea activează în scopul păstrării tradiției, învățării limbii polone, manifestând grijă față de comunitățile poloneze existente la ora actuală în România.

Uniunea Polonezilor din România cuprinde comunitățile poloneze din Bucovina (din localități precum Poiana Micului, Solonețul Nou, Pleșa, Păltinoasa, Cacica, Gura Humorului, Bulai, Vicșani, Siret, Suceava) precum și asociațiile și organizațiile existente în țară, ce activează în marile orașe.

În luna august a acestui an, Uniunea Polonezilor din România a avut ocazia să-și prezinte întreaga colecție de publicații precum și de obiecte meșteșugărești reprezentative pentru patrimoniul cultural al comunității bucovinene. Printre acestea s-

au numărat și "Polonus" sau "Maly polonus" (2006-2008). "Polonus" - publicația Uniunii Polonezilor din România a fost înființată în anul 1991. Scrisă atât în românește, cât și în poloneză, revista relatează în mod special, evenimentele importante pentru comunitatea polonezilor din țara noastră. Astfel, publicația "Polonus" îndeplinește un important rol educativ având ca scop păstrarea identității în cadrul comunității polone.

Printre publicațiile expuse s-a numărat și "Maly Polonus", revistă

destinată în mod special copiilor și tinerilor. Scrisă exclusiv în limba polonă, aceasta îndeplinește de asemenea o funcție educativă prin promovarea literaturii poloneze.

Au fost expuse, de asemenea, cărțile lansate în cadrul Zilelor Culturii Poloneze (între 2002-2008) ce prezintă numeroase aspecte vizând cultura, istoria, tradițiile precum și relațiile bilaterale româno-polone.

Zilele Culturii Polone sunt cea mai importantă manifestare anuală organizată de către Uniunea Polonezilor din România. De ani de zile ea se desfășoară sub deviza „Mai aproape unii de alții”, fiind un prilej de a promova imaginea Poloniei contemporane în România, precum și de a prezenta comunitatea poloneză din țara noastră, edificând relațiile româno-polone bazate pe o cunoaștere corectă.

Making of... ProEtnica 2008

(... sau cum se face un festival)

„Meiching of...”
Kürtös Kalács

Agora, bună la orice...

Presa scrisă, audio
și video: contopire...

“Ioi, tu, da’ ce drăguț
era băiatu’ ăla!...”

Păpușa cu păpuși

Sete mare, monșer!...

Agora la liber

Soarele e sus pe cer
și ziarul încă nu e gata!

Vox populi – voci din Cetate

Spectatorii despre ProEtnica

Străzile sunt scufundate în valurile mulțimii, din fiecare colț răsună sunetul muzicii și ritmul dansului, iar privirea trecătorilor este acaparată de multitudinea obiectelor meșteșugărești care împodobesc străzile Cetății în perioada 21 – 24 august. Astfel se prezintă ProEtnica 2008.

Dar care este părerea celor care s-au decis să petreacă aceste zile de vară toridă în orașul Sighișoara? Ce înseamnă pentru ei ProEtnica?

Satoko Matsumura din Japonia spune: „Am venit pentru opt luni în București și am auzit de ProEtnica din mass-media. Am venit din curiozitate dar din păcate nu îmi pot permite să stau mai mult de o zi. Este foarte interesant ce se întâmplă aici. Nu vezi așa ceva prea des și în prea multe locuri”.

Eset din Germania a ajuns în Sighișoara datorită prietenului ei : „Sunt aici doar de trei zile dar sunt foarte încântată de oraș, chiar dacă e mic. Îmi place festivalul și mi se pare o idee bună că oameni de etnii diferite au ocazia să se întâlnească în același oraș, cu același scop. Am încercat să adun informații despre diferitele comunități atât cât am putut pentru că nu știu românește deloc, dar încerc să ghicesc câte ceva din ceea ce se întâmplă în jurul meu”.

Chris din Canada abia ajunsese în Sighișoara în lungul lui drum: „Fac un întreg tur al lumii și nu am putut rata România. Abia am ajuns în Sighișoara după ce am vizitat Cluj, Brașov, București și Sibiu și m-am distrat de minune. Acum abia aștept să văd Cetatea, ceea ce se întâmplă la acest festivalul și lucrurile de mână create de meșteșugari”.

Esthera din Olanda: „De loc sunt din Olanda dar tatăl meu este român și mă aflu în România pe timpul

vacanței. Cei care au organizat festivalul au avut o idee foarte bună. Mie îmi place să aflu despre alte culturi, despre diferitele comunități din România. E foarte interesant să vezi cum oameni obișnuiți sunt atât de diferiți unul de altul și totuși trăiesc, cântă și dansează împreună păstrându-și particularitățile care îi deosebesc unii de alții”.

Ciprian Hegbeli este din Sighișoara: „Aș descrie festivalul ca fiind bine realizat, scopul lui cultural fiind foarte bine definit. Consider că românii nu trebuie să îi uite pe cei de lângă ei cu care împart atâtea bogății printre

care și diversitatea mare de care se bucură țara noastră”.

„De la prima ediție a festivalului ProEtnica nu am lipsit niciodată de la această manifestare. Pentru mine e ceva fenomenal să fiu aici, să trăiesc ceea ce se întâmplă. Am impresia că aici fiecare vine cu ce are mai bun. Bravo ProEtnica, felicitări organizatorilor”.

(Anda din Cluj)

„Sunt sighișoreancă și îmi pare rău că trebuie să spun asta, dar sunt foarte dezamăgită de ceea ce a devenit Sighișoara în ultimii ani. E trist când asisti la degradarea propriului oraș. În ceea ce privește festivalul ProEtnica, ideea e frumoasă, dar nu sunt sigură că a fost bine înțeleasă. În timp ce în ușa bisericii miroase a langoș...” (Maria din Sighișoara)

„Prin intermediul festivalului ProEtnica avem posibilitatea să-i cunoaștem pe cei cu care conviețuim. Sunt interesat de tradițiile celorlalte etnii și tocmai din cauza asta caut să fiu prezent în fiecare an la acest festival interetnic. Până acum am admirat standurile meșteșugărești iar spre seară mă voi localiza undeva aproape de scenă”.

(Alex din Mediaș)

„În comparație cu edițiile trecute am impresia că sunt prezenți puțini meșteșugari. Parcă locurile lor sunt ocupate de comercianții care nu sunt în ton cu ceea ce se dorește a fi ProEtnica”.

(Filip din Constanța)

„Prin expresii culturale putem atrage atenția asupra noastră, putem arăta lumii cine suntem și spre ce ne îndreptăm. Cunoscându-l pe celălalt putem afla mai multe și despre noi înșine. ProEtnica îmi provoacă o stare de bine tocmai prin multitudinea dansurilor, cântecelor și tradițiilor în general aduse pe scenă de etniile prezente la festival”.

(Codrin din Timișoara)

„Îmi place festivalul. Sunt aici pentru prima dată, dar sunt sigură că nu pentru ultima dată. Mi-a plăcut foarte mult concertul lui Harry Tavitian și Orient Expres. Pentru mine a fost o revelație. Țineți-o tot așa”.

(Simona din Zalău)

Voci diferite, păreri împărțite. Unii știu exact ce se dorește a fi ProEtnica, alții acum sunt pe calea de a face cunoștință cu ea. Trăim într-o goană continuă, ne împing îndatoririle și propriile pretenții pe care le avem de la viață. Poate ar fi indicat să ne oprim pentru câteva minute și să ne întrebăm: Cine suntem noi și oare îi cunoaștem pe cei cu care conviețuim?

Reporteri: Ana Carolina Dovaly și Alexandra Ciucan

Recomandările zilei de sâmbătă

Dacă ești în Sighișoara și nu știi cam ce ai putea face weekendul acesta, îți spunem noi. Vino la Proetnica, festivalul unității și al prieteniei, și bucură-te de ultimele două zile ale acestuia din 2008. Muzică, dans, veselie, tradiții – ce ți-ai mai putea dori pentru un weekend reușit?

Compania Lumiolar prezintă dimineța, de la ora 10:00, pe strada Muzeului, un spectacol de teatru de păpuși tradiționale inspirate din basmele minorităților etnice. Aici funcționează și un atelier de confecționare a păpușilor, atelier deschis tuturor vârstelor.

Tot la ora 10:00 va avea loc la sala festivă a Primăriei prelegerea „Un alt fel de conviețuire inter-etnică: majoritari și minoritari în temnițele comuniste” iar de la ora 11:00 Federația Comunităților Evreiești din România prezintă o masă rotundă pe tema „60 de ani de relații diplomatice neîntrerupte România-Israel”.

Sala mică a Primăriei găzduiește două mese rotunde, de la ora 13:00 pe tema „De ce departe de casă? De ce nu acasă?” iar de la ora 14:00 „Banatul – model de conviețuire interetnică”.

După-amiază, la ora 16:00, din nou la Sala festivă a Primăriei, are loc prelegerea „Legături lingvistice ardeleno și luxemburgheze (asemănări și deosebiri)”.

Fundația Ariel prezintă începând cu ora 21:00 un concert Verome Barry (bariton) și Ziona Tuchler (pian).

De la ora 14:00 și până târziu în noapte vei avea cu siguranță ce vedea și pe scena principală din Piața Cetății. Ansamblurile aparținând comunităților albaneză, armeană, elenă, germane, aromâne, slovace, rușilor lipoveni, tătarilor turco-musulmani, croată și evreiască vor urca rând pe rând pe scenă și ne vor prezenta dansurile și cântecele specifice etniei lor.

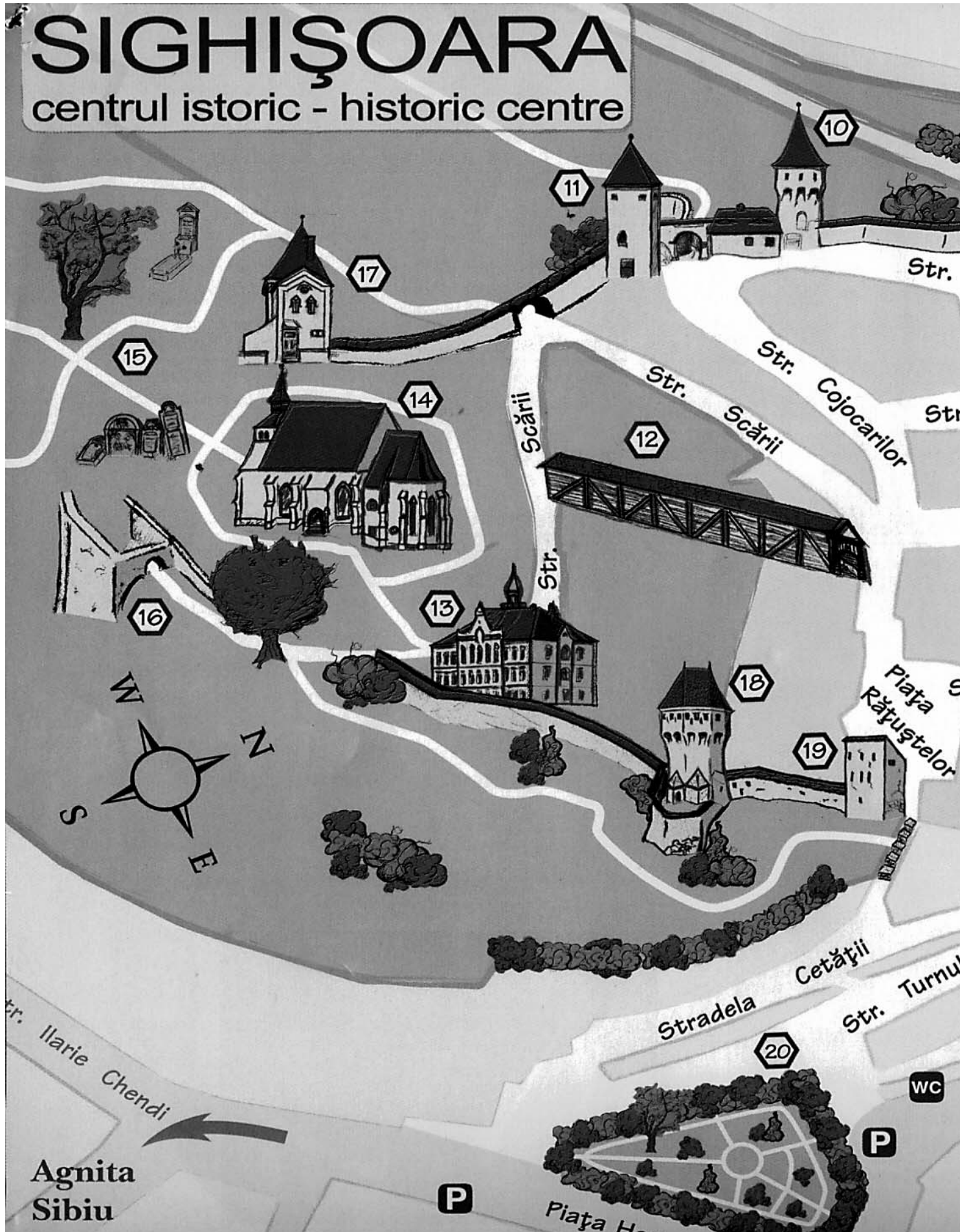
Pe aceeași scenă, în cadrul programului MELT – Migration in Europe and Local Traditions, vor concerta începând cu 22:15 sighișorenii Tibi Gheza, Alexandru Barabas și Adrian Ivanițchi.

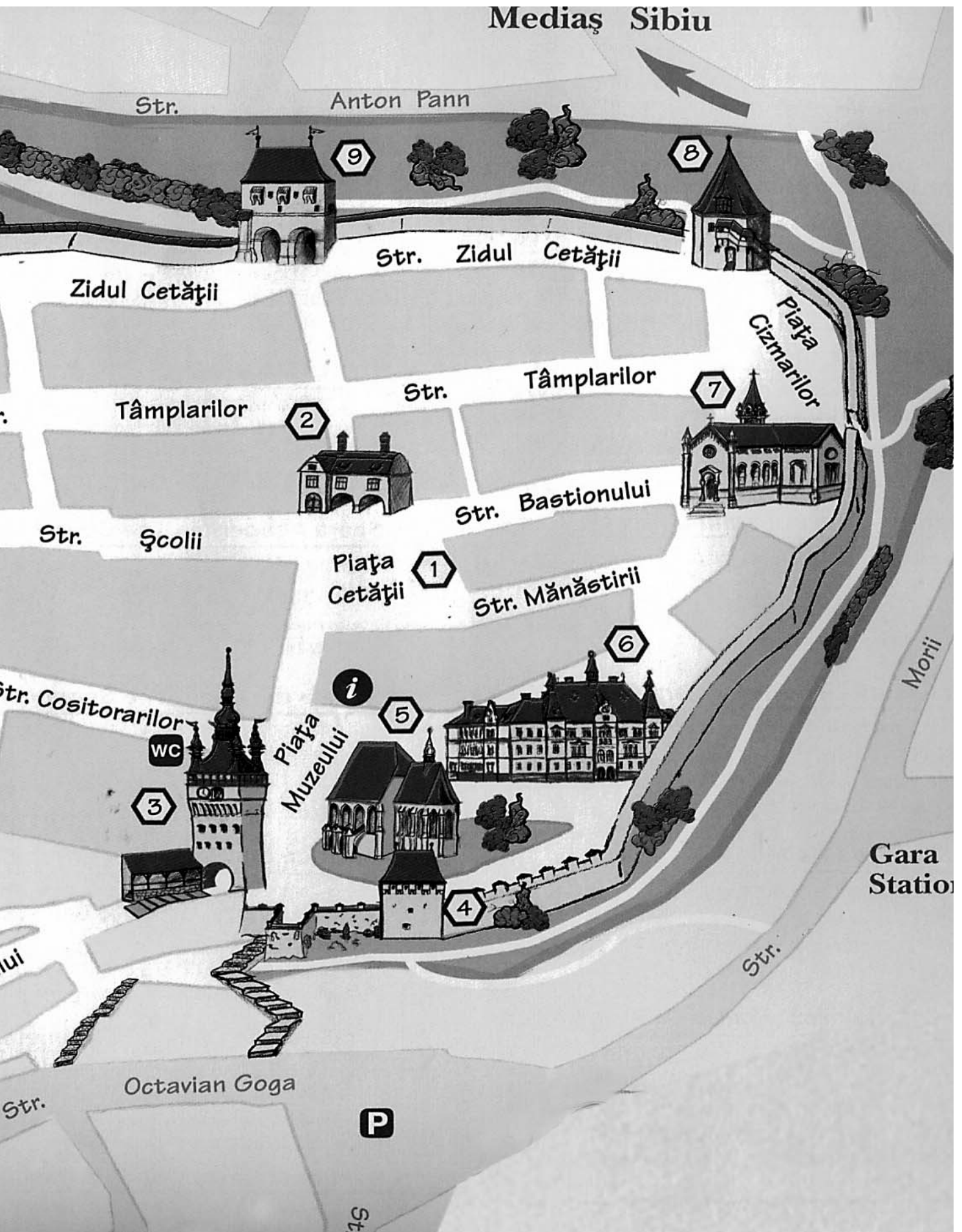
Seara se va încheia printr-un concert extraordinar susținut de A.G Weinberger, un muzician de excepție cu reputație internațională. Pentru cei care nu vor să plece acasă după concert le recomandăm să asiste la Balul InterEtnic ce are loc în foaiorul sălii Eminescu.

SIGHIȘOARA

centrul istoric - historic centre

Recomandările zilei de duminică

Dacă ești în Sighișoara și nu știi cam ce ai putea face weekendul acesta, îți spunem noi. Vino la Proetnica, festivalul unității și al prieteniei, și bucură-te de ultimele două zile ale acestuia din 2008. Muzică, dans, veselie, tradiții – ce ți-ai mai putea dori pentru un weekend reușit?

Centrul „Altiero Spinelli” pentru studiul organizării europene susține de la ora 10:00 o conferință în Sala festivă a Primăriei pe tema „Minorități și subsidiaritate în proiectul European al lui Altiero Spinelli”.

Asociația italienilor din România prezintă la ora 15:00, în Sala mică a Primăriei, o lansare de carte de gramatică și cărți de limba italiană, responsabil Leoni Emanuele și o lansare de carte în limba italiană și pentru limba italiană, responsabil Tudor Florian.

Centrul de Informare „Europe Direct” Târnave organizează în aceeași locație o masă rotundă pe tema „Dialog intercultural”. Aceasta are loc de la ora 16:00 și se dorește un forum multiethnic în care fiecare participant să accentueze ce consideră pozitiv-demn de urmat în cultura partenerului și ce consideră incorect în concepția comunității sale.

Ultima zi a festivalului îți aduce pe scena principală din Piața Cetății ansamblurile comunităților tătare, croate, turcă, slovace, aromâne, poloneze, rutene, bulgare, rome, maghiare și germane.

Tot pe această scenă vei putea urmări două concerte, Einuiea de la ora 22:20 și Hara de la ora 23:00. Repertoriul ansamblului Einuiea este format din muzică tradițională, precum și din compoziții originale, scrise în spiritul muzicii arhaice.

Hara lansează la Sighișoara, în cadrul Festivalului Proetnica, al 5-lea album din carieră, Interetnik – un mozaic muzical multicultural, inspirat din interferențele dintre folclorul românesc și muzica etniilor conlocuitoare.

Începând cu ora 21:30 poți urmări pe scena interactivă din Strada Muzeului filmul documentar „The Judge / O Krisinitori” ce ne introduce în viața reală a unui supraviețuitor al Holocaustului, deportat în Transnistria în 1941-1944.

Festivalul va fi închis printr-un superb foc de artificii, după care atât participanții cât și spectatorii vor fi rugați să ia parte la Balul InterEtnic, din foaierea sălii Eminescu.

Cristina-Antonia Anore

Atmosferă italiană la Sighișoara

Membrii grupului “Ciao” din Craiova, care au reprezentat la festival Asociația Italianilor din România, RO.AS.IT, în cele două recitaluri susținute pe scena din Piața Cetății, dintre care al doilea a fost susținut în urma unui succes deosebit și la cerea publicului și a organizatorilor, au reușit cu șarmul și vocile lor calde să adune o multitudine de glasuri într-un singur grup, și într-o singură limbă, italiana. “Ciao” a dovedit încă o dată că melodile italienești sunt cunoscute și apreciate de un public foarte larg.

Prin repertoriul lor, au reușit să ajungă în sufletul celor care i-au ascultat și astfel să reamintească ce înseamnă italianul, acela vesel, care stie să se distreze într-un stil caracteristic. Grupul, format din trei tineri ambițioși, Oana, Cătălina și Armand, tineri și frumoși, au venit la Sighișoara cu hotărârea de a duce mai departe tradițiile muzicale italiene, și au reușit 100%. Le mulțumim încă o dată, spunându-le “Grazie”. Totodată, Asociația a fost reprezentată și de către grupul de dansatori din Craiova, care, în ciuda orei 14:00, la care au fost înscrși în program au reușit, să atragă prin dansurile tradiționale publicul atât la scena mare, cât și la scena

interactivă unde mulți trecători au fost implicați activ inclusiv în Tarantella, fără de care nu poate fi vorba despre un program artistic italian. Succesul dansatorilor trebuie atribuit doamnei Dana Calendatu, coordonator artistic, susținătoare și pasionată de tradițiile și de obiceiurile italienești și românești.

Asociația Italianilor din România, încă de la înființare, are în vedere promovarea tinerei generații, prin păstrarea tradițiilor și valorilor. Această promovare are loc pe toate planurile, inclusiv în implicarea în revista “Di Nuovo Insieme”, un nume sugestiv pentru comunitatea de astăzi, republicată într-o formă modernă, mai accesibilă tinerilor și cu o grafică de excepție, o revistă lunară care oferă informații despre activitățile organizate de Ro.As.It, sau la care aceasta participă, despre existența familiilor italiene pe teritoriul românesc și despre implicarea lor în viața comunității, știri din Italia, și alte surprize, pe care vă lăsăm să le

descoperiți, fie accesând site-ul www.roasit.ro, fie procurându-vă revista de la sediul nostru din București, str. Lipscani, nr. 19, sector 3, OP 1, C.P. 030031.

Vă reamintim invitația noastră la lansarea de carte a lui Leoni Emanuele împreună cu domnul profesor Tudor Florian carte de gramatică, alături de lansarea cărții de poezie, “Gocce”, a domnului Leoni Emanuele ce va avea loc în sala mică Primăriei, duminică 24 august 2008, ora 15:00. Vă așteptăm în număr cât mai mare.

De asemenea, am dori să transmitem salutul domnului Președinte Mircea Grosaru și a doamnei Ioana Grosaru către reprezentanții asociației din cadrul festivalului Proetnica Sighișoara 2008. Mulțumim echipei Asociației Italianilor din România care au contribuit la realizarea festivalului. “GRAZIE”: Tudor Florian, Eugen Butaru, A. Gabriel Ban, Alin Ivan și Leoni Emanuele.

Flavius Buzilă (Hara) se însoară la Sighișoara

Se pare că solistul trupei Hara, Flavius Buzilă, este foarte îndrăgostit... de Sighișoara. Dar mai ales de logodnica sa, Mirela. Pentru că cei doi își vor oficializa legătura în Cetatea care i-a vrăjtit. Potrivit site-ului BestMusic Flavius Buzilă se va căsători civil și religios în data de 6 septembrie la Sighișoara iar petrecerea de nuntă va avea loc în crama unui hotel din Cetate. Potrivit sursei citate “evenimentul va fi unul în stil “etnico-medieval”, iar ținutele mirilor

au fost realizate în concordantă.” Însă până atunci Flavius Buzilă împreună cu formația Hara va susține recitalul de încheiere a celei de-a opta ediții a festivalului ProEtnica, duminică, 24 august, începând cu ora 23.00. Totodată, cu ocazia participării la acest festival Hara își va lansa albumul “Interetnik” ce cuprinde 10 melodii și care va fi promovat apoi printr-un turneu în țară, care va include concerte în orașe precum Cluj-Napoca, Bistrița, Sibiu, Iași,

Suceava și București. Mai nou am aflat că tot în această perioadă, Hara va filma la Sighișoara și un nou videoclip. Materialul va ilustra melodia “Shikana”, o piesă “în sonorități arabo-israeliene”, potrivit lui Flavius Buzilă.

Filmările vor avea loc în zilele de 23 și 24 august. Videoclipul “Shikana” va include o selecție cu imagini din concertul Hara de la ProEtnica, dar și imagini surprinse prin oraș cu diverse grupuri etnice.

Simpozion - Conviețuirea interetnică în România. Proiectul MELT

Lipsa moderatorului Smaranda Enache de la Liga Pro Europa, a cărei absență, din motive pertinente, a fost anunțată în ultimul moment - amenința să transforme prima dezbateră a Festivalului ProEtnica 2008 într-un semi-eșec. Așa cum se întâmplă de cele mai multe ori în astfel de cazuri, această sincopă de organizare a dus la o dezbateră însuflețită, care a provocat participanții la un schimb animat de idei.

Din păcate, din partea comunităților - a câta oară? - nu a fost prezent decât reprezentantul Federației Comunităților Evreiești din România, a cărui constanță îndărătnică în participarea la acest gen de manifestări în cadrul Festivalului ProEtnica, ce se dorește a fi o structură fecundă a societății civile, capabilă să ridice chestiuni spre dezbateră instituțiilor statului, se dovedește a fi un exemplu, se pare, destul de dificil de urmat.

Ceilalți moderatori, profesorul Adrian Ivan, din partea Centrului „Altiero Spinelli” pentru Studiul Organizării Europene a UBB România (www.cassoe.ro) și profesorul Lucian Năstasă-Kovács (www.history-cluj.ro), din partea Institutului de Istorie „George Bariț” al Academiei Române, filiala clujeană, și-au asumat din plin misiunea de a provoca dezbateră cu Publicul, destul de numeros și interesat. Salutăm prezența reprezentanților Institutului pentru Studii Problemelor Minorităților (www.ispmn.gov.ro), d-șoara cercetător Plainer Zsuzsa, remarcând, concis și la obiect, faptul că

„ProEtnica este, în primul rând un Festival al reprezentărilor”.

Profesorul Ivan nu a ezitat să provoace dezbateră afirmând că în România există „un model de conviețuire între comunitățile etnice, dar cu probleme inhibitate”. Domnia sa a invocat foarte rapid, și era de așteptat așa ceva, conceptul federalismului, în contextul în care acesta „începe în familie”, conform unei sintagme a lui Andre Resler. Cu toate acestea ideea de federație sperie încă foarte mult în

Europa, iar ceea ce există este departe de conviețuirea deplină, mai ales din punctul de vedere al instituțiilor și al identității europene. Astfel merită să discutăm raportul dintre majoritate și minoritate din perspectiva viitorului Europei.

Profesorul Năstasă a intervenit cu precizări metodologice care au circumscris cadrul conceptual al discuției din Sala Festivă a Primăriei. Astfel, după domnia sa este inutil, în plus și oarecum limitativ, să punem problema în

termeni de majoritate - minoritate, în condițiile în care în interiorul UE majoritățile sunt mereu relative, astfel românii vor fi mereu minoritari raportat la germani, bunăoară, și aceștia la națiunile de origine latină ale Europei.

Astfel, mult mai profitabil, din perspectiva noii reprezentări, de care orice efort către o identitate europeană comună are nevoie, ar fi să privim lucrurile în cheia existenței de grupuri etnoculturale, și asta doar pentru a avea o privire de ansamblu mai clară, și în plus, mai relaxată asupra configurației etnice a Uniunii Europene, care, de altfel, nu acceptă în nici un fel, din punct de vedere juridic, impunerea unor drepturi văzute din perspectivă colectivă. Ceea ce pri-

mează este, și probabil va fi multă vreme de acum înainte în jurisdicția europeană, cea care, să nu uităm, are preeminență asupra corpus-urilor juridice naționale, conceptul de libertate individuală, de inspirație liberală, la care se adaugă ideea de eliminare a oricărei forme de discriminare, fie ea națională, etnică, religioasă, etc.

S-a continuat pe o pantă ușor deconstructivistă, punându-se în discuție inclusiv componentele conceptului de „conviețuire”, astfel s-a afirmat că, din punct de vedere istoric aceasta se susține în puține puncte, cel puțin pentru cazul Transilvaniei, văzută ca durată lungă.

Una din concluziile dezbaterei ar fi aceea că modelul românesc de conviețuire, dar nu numai,

chestiunea fiind valabilă la nivelul întregii Uniuni Europene, este unul competitiv, spre deosebire de cel american, care este integrator, sau cel elvețian - multicultural.

Avem de-a face cu modele ale societăților europene care funcționează, încă, după constante imperiale, cu identități puternice, în condițiile în care Europa nu are o societate comunitară pe deplin încheșată, ci doar un set de instituții și de practici politice, fără a se putea constata, deocamdată, existența unei identități europene. Este un conflict structural, care răzbate la nivelul societății europene, în diferite forme de diluție, de la Vest spre Est.

Alin Remus Nicula

Tradiția germană în olărit la ProEtnica

Printre cele 21 de comunități etnice prezente la festivalul ProEtnica se numără și cea a germanilor. Cei care străbat strada dintre sediul Primăriei din Sighișoara și Biserica Mănăstirii vor fi cu siguranță atrași de frumoasele vase și amulete făcute din lut de către dl. Marian Chiș din Zalău, care de cinci ani încoace este prezent la Festivalul ProEtnica din Sighișoara pentru a împărtăși participanților din talentul său în arta ceramică, pe care îl îmbină cu tradiția germană din acest domeniu.

Artistul meșteșugar a fost introdus în arta olăritului prin intermediul prietenilor care se ocupau cu asta și, fiind fascinat de lucrurile făurite de aceștia, a început să „fure” meserie și chiar să facă din olărit o pasiune. Datorită Forumului German din Sighișoara dl. Marian Chiș a fost informat despre acest festival ajungând astfel să ia și el parte la ProEtnica. Dl. Chiș își dezvăluie secretele

olăritului chiar în văzul tuturor participanților, cei curioși fiind lăsați să admire cum încet, cu multă pricepere și îndemânare, o bucată de pământ amestecat cu apă începe să crească, să se înalțe și să capete formă căreia mai târziu i se adaugă o toartă, i se modelează o „gură” apoi se arde în cuptor iar peste câteva minute acea

bucată de lut devine un „Krug”, cum este ulciurul numit în limba germană.

Întrebat fiind despre stilul lucrărilor sale și influența originii lui germane în munca pe care o prestează, olarul ne spune că nu ține neapărat cont de un anumit stil, nu vrea să se plafoneze pe un singur tipar, încercând mereu să aducă ceva nou, să facă experimente.

Consider totuși că lucrările sale poartă pecetea nemțească transmisă nu doar prin micile amănunte regăsite pe taraba lui simplă, dar, mai mult prin mâinile lui germane care lucrează în apă și lut, păstrând o tradiție seculară care încă mai supraviețuiește datorită meșterilor ca domnul Marian Chiș ce păstrează tradițiile rămânând cu o nostalgie în suflet, nostalgie transmisă și celor care îi privesc lucrările și modul cum sunt zămislite...

Alexandra Ciucan

„Interetnologia” la ProEtnica

Stimularea interacțiunii între reprezentanții și diferitele ansambluri ale comunităților etnice reprezintă un principiu de bază al Proetnica. În formatul din acest an al festivalului au fost incluse trei programe, gândite special tocmai în acest sens: programul inter-comunitar de pe scena principală din Piața Cetății, programele de pe scena interactivă din strada Muzeului și Balul InterEtnic.

După un început mai puțin promițător în prima zi a festivalului, când pe scena interactivă nu a evoluat nici un ansamblu iar balul nu s-a ridicat nici el la nivelul așteptărilor, conceptul de program intercultural propus de organizatori pare că începe să funcționeze.

Vineri, în a doua zi a festivalului, după ce și-a terminat programul de pe scena principală, ansamblul de dans „Sonte” (Soarele) al Asociației Macedonenilor din România a mai susținut un spectacol pe scena interactivă. Aici, membrii ansamblului ne-au

prezentat cântecele și dansurile lor tradiționale și au încurajat și publicul să vină pe scenă pentru a dansa alături de ei. Li s-au alăturat și componenții grupului „Novosiolskie Kazachi” al Comunității Rușilor Lipoveni din România, care veniseră să ne prezinte cântecele lor și pe scena interactivă.

În mod evident, când a venit rândul rușilor lipoveni pe scenă, macedonenii au dansat și ei pe ritmurile căzăcești. Este un gest,

fără îndoială, admirabil din partea ambelor ansambluri și sperăm că exemplul lor va fi urmat și de reprezentanții altor etnii. Prietenie și unitate prin muzică și dans... ce poate fi mai frumos?

Un progres considerabil față de prima seară a avut loc și la Balul InterEtnic.

Numărul celor prezenți a fost mai mare și, în sfârșit, și-a meritat titlatura de „interetnic”. Participanții nu numai că s-au distrat dar au și încercat să învețe dansurile celorlalte etnii prezente. Astfel, de la formația de dansuri grecești „Eftimos” am învățat cum se dansează Kalamatiano, Hasapiko și Tzirigotiko iar ucrainenii de la „Zelenyi barvinok” împreună cu rușii lipoveni din ansamblul „Novosiolskie Kazachi” ne-au făcut o demonstrație de Hopak.

În astfel de momente realizezi ce înseamnă Festivalul ProEtnica cu adevărat: un loc al dialogului intercultural, al cunoașterii și respectului reciproc.

Cristina-Antonia Anore

Dupa noi ... potolu'!

Rețete culinare interetnice

Karidopita - Un delicios desert grecesc, foarte ușor de făcut!

Pentru blat:

- 3 căni făină
- 1/2 cană unt proaspăt, dulce;
- o cană jumate zahăr pudră;
- 4 căni nuci măcinate ;
- 3 lingurițe bicarbonat (sau praf de copt);
- 1 linguriță scorțișoară;
- 1/2 linguriță sare;
- un praf vanilie;
- 6 ouă;

Pentru sirop:

- o cană jumate zahăr;
- 2 căni apă;

- vanilie;

Amestecați făina, nucile, scorțișoara, praful de copt și sarea. Băteți untul cu zahărul vreo 4-5". Băteți toate ouăle cu telul, cu simț de răspundere! :-)

Amestecați cu celelalte ingrediente pentru a forma o pastă moale și fină, bătând cât vă țin puterile!

Ungeți o tavă de prăjituri și tapetați-o cu făină. Turnați compoziția în tavă și dați-o la cuptor. Între timp, fierbeți apa cu zahărul pentru sirop. Turnați siropul încă fierbinte (dar nu clocotit!!!) peste

blatul de abia scos din cuptor.

Dați prăjitura la rece și tăiați-o în pătrățele. Prăjitura este gata! Savurați-o cu plăcere!!

Perevertanec - rețetă dintr-un sat de ruteni din Bucovina

Ingrediente:

- 4 frunze de varză;
- 300-400g de mălai;
- 1 ou ;
- 1-2 linguri de zahăr;
- chișleac (lapte acru sau iaurt);
- zahăr vanilat;
- 3-4 mere;

Modul de preparare:

Luați din grădină patru frunze mari

și frumoase de varză, le spălați și le lăsați la scurs. Într-un vas mai mare puneți 300-400 gr de mălai peste care adăugați oul bătut, două trei linguri de zahăr, chișleacul și aromele. Puteți scăpa o lingură de smântână în loc de chișleac. Culegeți câteva mere, le curățați și le tăiați felii în compoziția care trebuie să fie groasă. Cu lingura se

așează din compoziție pe jumătăți de frunze, astfel încât să puteți acoperi cu cealaltă jumătate și așezați-le pe plita încinsă sau pe grătar. Se coc pe ambele părți.

Frunza de varză se înlătură înainte de a mânca. Se consumă calde și, după preferință, cu o lingură de smântână.

Dobroho smacu! Poftă bună!

Frittata cu mazăre - Retetă italiană

Ingrediente (pentru o porție):

- 150 gr mazăre
- ulei
- sare (după gust)
- 1 ceapă
- 3 ouă
- 50 gr parmezan

Mod de preparare:

Avem nevoie de o tigaie de teflon (pentru a nu se lipi compoziția) și de o caserolă de plastic. Se pune mazărea, o lingură de ulei, sarea și ceapa tăiată

mărunt la prăjit în tigaie. Când compoziția s-a copt (10 min), se toarnă într-o caserolă de lemn sau de plastic și se lasă să se răcească aprox. 30 de minute. Când este rece, se adaugă ouăle și parmezanul. Se amestecă cu o furculiță, până ce totul devine o compoziție omogenă. Se pune tigaia unsă cu puțin ulei la foc mare și se lasă să se încălzească uleiul. Se varsă compoziția în tigaie și se întinde pe suprafața acesteia. Se acoperă tigaia cu o farfurie și se lasă în

continuare la prăjit alte 10 minute. Apoi, cu o mână pe farfurie și cu cealaltă pe mânerul tigăii, se întoarce tigaia cu susul în jos, având grijă ca nu cumva să se verse compoziția. Se lasă compoziția coaptă pe o parte în farfurie și se spală tigaia de resturile lipite/arse. Se unge din nou tigaia cu puțin ulei, iar compoziția din farfurie se lasă să alunece ușor în tigaie, cu partea necoaptă în tigaie. După 10 minute, va fi coaptă pe ambele părți. Se servește caldă sau rece.

Friptura înăbușită nemțească cu sos grecesc de usturoi

Dacă în numerele precedente ale Agora am prezentat câteva rețete tradiționale puse la dispoziție de reprezentanți ai comunităților participante la ProEtnica, în acest ultimo număr al revistei vă invităm să facem o combinație sau o contopire, dacă vreți, între o rețetă de sos grecesc care, zicem noi, merge la fix cu o friptură nemțească înăbușită.

Ingrediente pentru sosul grecesc de usturoi:

200 gr cartofi fierți,
3 linguri ulei de măsline,
un gălbenuș de ou,
100 gr smântână,
7 căței de usturoi pisat,
puțin oțet,
sare,
piper.

Mod de preparare:

Cartofii fierți se curăță și se pun împreună cu uleiul, gălbenușul și smântâna într-un mixer. Usturoiul se pisează și se adaugă la piureul obținut și se amestecă bine. Se adaugă puțin oțet, sare și piper.

Ingrediente pentru friptura nemțească:

O jumătate de kg pulpă de porc,
slănină,
un morcov,
3 cepe,
bere neagră

Mod de preparare:

Se pun pe fundul unei cratițe câteva feliuțe de slănină, deasupra carnea, și se frige pe o parte și pe alta timp de 20 de minute. Se adaugă un morcov tăiat bucăți și 2-3 cepe tăiate felii, apoi se acoperă cu bere neagră. Se pune un capac peste cratiță, se dă la cuptor să fiarbă înăbușit timp de 3 ore.

ORGANIZATOR PRINCIPAL :

INTERETHNISCHES JUGENDBILDUNGSZENTRUM
CENTRUL EDUCATIONAL INTERETNIC PENTRU TINERET

CO-ORGANIZATORI :

Municipiul
Sighisoara

Comunitatile
etnoculturale
din Romania

Universitatea Babeș - Bolyai

Centrul Altiero Spinelli
pentru studiul Organizării Europene

PATRONAJE :

Ministerul
Culturii și Cultelor

FINANTATORI :

Ministerul
Culturii și Cultelor

GUVERNUL ROMÂNIEI
DEPARTAMENTUL PENTRU
RELĂȚII INTERETNICE
Diversitatea Reunește Identități

Agencia Națională pentru Sprijinirea Inițiativelor Tinerilor
"PROIECT FINANȚAT DE AGENȚIA NAȚIONALĂ PENTRU
SPRIJINIREA INIȚIATIVELOR TINERILOR PRIN
<PROGRAMUL NAȚIONAL INIȚIATIVE COMUNITARE
PENTRU TINERET 2006>".

cu sprijinul Administrației FCN

PARTENERI :

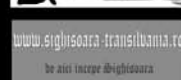
Centrul Cultural Petre Tutea

Asociație Turistică
Sighisoara

PARTENERI MEDIA :

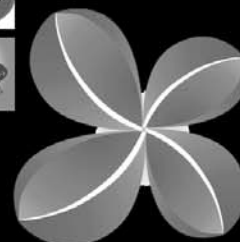
SPONSORI :

SPONSORI PRINCIPALI :

loteria
română

DESIGN | PILUPRODUCTIONZ.COM

Încredere. De la primii pași.

www.eon-gaz-romania.com
www.eon.com

e-on | Gaz
România